

Redaktionelt forord

Ved indgangen til Udenrigsministeriet er op-hængt et disket messingskilt med inskriptionen: »Til minde om de medarbejdere i den danske udenrigstjeneste, der gav deres liv for Danmark.«

Skiltet henviser til en helt særlig kategori af frontlinjearbejdere – diplomater – der hver dag, året rundt, i alle dele af verden arbejder for at fremme danske interesser og værdier. Nogle har i tjenesteligt øjemed betalt den højeste pris.

Skiltet vidner om, at diplomati nogle gange bevæger sig ud i ekstremerne. Man kan beskrive denne særlige dimension af det praktiske diplomati som »krisediplomati«.

I dette temanummer vil vi arbejde med hele tre definitioner af krisediplomati. For det første kan man forstå krisediplomati som det forhold, at »diplomati er i krise«. Det traditionelle diplomati og udenrigstjenesten har, ifølge dette perspektiv, imødekommet en lang række udfordringer ude og hjemme og er i processen blevet »normaliseret«. Det betyder, at diplomater og udenrigstjenesten i al almindelighed må indfinde sig med at være en helt normal og politiseret del af central-administrationen, der konstant må kæmpe en hård kamp for legitimitet og ressourcer.

For det andet kan krisediplomati forstås som »diplomatisk krisestyring«. Hver gang der opstår én eller anden form for grænseover-

skridende krise, forventes det, at Udenrigsministeriet fungerer som det helt centrale omdrejningspunkt for krisestyring. Det indbefatter blandt andet, at en grænseoverskridende hændelse skal opfattes og italesættes som en krise, der på afgørende vis er med til at true centrale danske værdier og strukturer. Det betyder også, at der sammen med en lang række andre nationale og internationale aktører skal træffes beslutninger med henblik på at inddæmme og til sidst afslutte krisen. Endelig betyder det, at der efter krisen skal trækkes læring ud af hele forløbet.

Den tredje måde, hvorpå dette temanummer arbejder med begrebet krisediplomati er ved at definere det som »hardship diplomati«. Her er der ikke tale om, at en krise har en begyndelse og en afslutning. Derimod er der tale om en diplomatisk praksis, hvor de udsendte diplomater må leve med en konstant frygt, usikkerhed og foranderlighed i deres daglige arbejde. Det kan eksempelvis foregå i skrøbelige stater, i krigssituationer, i meget forurenede områder, eller på poster, hvor kriminalitetsniveauet er skyhøjt. Den konstante undtagelsestilstand har betydning for, hvordan det diplomatiske arbejde udføres, og hvilke resultater der kan hentes hjem. Det er »diplomati bag pigtråd«. Et langt stykke af vejen kan diplomater trænes til at fungere under sådanne permanente stress-situationer, men ofte er det helt særlige resiliente persontyper, der i sidste ende trives på sådanne udeposter.

Tilsammen giver de tre perspektiver et godt og bredt indtryk af nogle centrale dele af den moderne udenrigstjeneste, der ofte ikke indgår i det almengyldige billede som beslutningstagere og »folk på gaden« har om det danske diplomati. Bidragene til dette temanummer kommer hele vejen omkring de tre perspektiver med analyser baseret på forfatternes egne erfaringer med krisediplomati. De fleste bidrag til temanummeret tager udgangspunkt i foredrag, der er givet i forbindelse med afviklingen af en sommerskole om krisediplomati, der blev afviklet hen over sommer 2015 i et samarbejde mellem Institut for Statskundskab ved Københavns Universitet og Udenrigsministeriet.

Uden for tema er *Julien Kosloffs* analyse af udenrigstjenestens investeringsfremmeaktiviteter. Det konkluderes, at nation branding ikke er den afgørende faktor for udenlandske virksomheders beslutning om at investere i Danmark. Derimod er der blandt udenlandske investorer, der allerede har truffet en investeringsbeslutning, en betydelig efterspørgsel efter konkret rådgivning om at begå sig på det danske marked. Dette nummer af *Økonomi & Politik* afsluttes med *Lars Billes* politiske kronik for 1. halvår 2014.

Martin Marcussen
ansvarshavende redaktør for
Økonomi & Politik